

OKULLARDA
BİR ÖĞÜN
ÜCRETSİZ YEMEK
HAKTIR!

HAKKIMIZ
OLANI
BİRLİKTE
KAZANALIM!

Gün aşırı tüm tüketim ürünlerine gelen zamlar, güvencesiz çalışma, ücretlerin yoksulluk sınırının çok altında kalması, işsizliğin artışı yoksulluğu derinleştiriyor. Artan yoksulluk ise en çok çocukları etkiliyor. Yeterli ve sağlıklı beslenme çocukların gelişimi açısından hayati bir önem taşıırken, mevcut koşullarda çocukların bu temel ihtiyacının karşılanması sorumluluğu tamamen ailelere bırakılıyor.

Bu ihtiyacın ebeveynlerce karşılanıp karşılan(a)mamasının takibinin yapılması; karşılan(a)mıyorsa bunun sağlanması için gerekli tedbirlerin alınması çocuk koruma sisteminin bir parçası iken çocuklar ve aileler açlıkla baş başa bırakılıyor. Sağlıklı, doyurucu ve besleyici gıdaya erişim, ailesinin imkânlarına bağlı olmaksızın her çocuğun hakkı.

Bu hakka erişememek çocukların bugünkü fiziksel sağlıklarını, bilişsel/zihinsel gelişimlerini, akademik gelişimlerini ve okula devamlılıklarını etkilemekle sınırlı kalmıyor. Yetersiz beslenme okuldan yeterli kadar faydalanamama, okulun erken terki ve çocuk işçiliği, çocuk yoksulluğu, ileri yaşlarda ortaya çıkacak kronik sağlık sorunları gibi sadece bugünü değil geleceklerini de etkileyecek çok boyutlu sonuçlara ve eşitsizliklere yol açıyor.

Okullar sadece çocukların derse girip çıktığı yerler değil, çocukların takibinin yapıldığı, çocuk koruma sisteminin bütünlüklü olarak işletilmesi gereken yerlerin başında geliyor. Burada da Sağlık Bakanlığı ve Milli Eğitim Bakanlığına sorumluluk düşüyor.

HER 4 ÇOCUKTAN BİRİ OKULA AÇ GİDİYOR

Geçen yıl bu ülkede her 4 çocuktan birinin okula aç gitmesi ise bu sorumluluğun yerine getirilmediğini kanıtlar nitelikte. Bu sene, ağırlaşan ekonomik zorluklar, enflasyon, her gün artan zamlar, geçimin zorlaşması yüzünden bu sayı artacak.

Çok iyi biliyoruz ki çocuk yoksulluğu, çocuk işçiliği, çocuk istismarı, çocuk yaşta evlilik birbirine zincirlemesine bağlı. Devletin çocukları korumaya yönelik politikalarının yetersiz oluşu da zinciri tamamlayan etken. Tam şu anda çocukların yaşamını daha iyiye çevirmek için, içinde bulundukları yaşam koşullarını düzeltmek için acil politikalar geliştirilmesi gerekiyor.

Biliyoruz ki, okullarda ücretsiz bir öğün besleyici yemeğin devlet tarafından sağlanması ise mümkün.

SORUYORUZ: NE OLDU BU HEDEFLER?

Sağlık Bakanlığı 2019-2023 Çocukluk Çağı Obezitesinin Önlenmesi ile İlgili Eylem Planı'nda buna yer vermişti. Hazine ve Maliye Bakanlığı, Milli Eğitim Bakanlığı, Tarım ve Orman Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı, Çalışma, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı ve Belediyeler ortaklığında 2020 yılında sağlıklı büyümenin sağlanabilmesi için "Doğu ve Güneydoğuda okul yemeği programının pilot/öncelikli uygulamasının yapılması, okul yemeği programının ülke genelinde yaygınlaştırılması" hedeflenmişti.

Soruyoruz: Peki ne oldu bu hedef?

Milli Eğitim ve Sağlık Bakanlıklarının bütçelerinden pay ayrılarak her öğrenciye gıda yardımı yapılacağı açıklamasının üzerinden 4 yıl geçmesine rağmen hâlâ böyle bir çalışma için adım atılmadı. Bunun yanı sıra Mayıs ayında Cumhurbaşkanlığı kararı ile Türkiye Maarif Vakfına Milli Eğitim Bakanlığı bütçesinden 1 milyar 871 milyon lira aktarılacağı Resmi Gazete'de yer aldı. Ülkenin kaynaklarının her yıl tarikat ve cemaat yurtlarına, vakıflara karşılıksız bir biçimde aktarıldığını biliyoruz. Devletin, okullarda öğrencilere bir öğün ücretsiz yemek verebilecek bütçe ayırabilme gücü var elbette. Sağlıklı beslenme her çocuğun hakkıdır, bu hakkı güvence altına almak, hayata geçirmek de devletin sorumluluğudur.

OKULLARDA
BİR ÖĞÜN
ÜCRETSİZ YEMEK
HAKTIR!

HAKKIMIZ
OLANI
BİRLİKTE
KAZANALIM!

SİZLERİ DESTEĞE ÇAĞIRIYORUZ

Çocuk yoksulluğu ile mücadelede en önemli adım olan çocuklara okullarda bir öğün doyurucu, sağlıklı ve ücretsiz yemek verilmesi için Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığına, Milli Eğitim Bakanlığına, Sağlık Bakanlığına, yerel yönetimlere sorumluluklarını hatırlatıyoruz.

Tüm milletvekillerine, kadın örgütlerine, derneklere, muhtarlara, emek ve meslek örgütlerine, çocuk hak örgütlerine, okul aile birliklerine, veli gruplarına, mahalle inisiyatiflerine, platformlara çağrımızdır: Okullarda bir öğün ücretsiz, sağlıklı ve doyurucu yemek hakkının gereğinin yerine getirilmesi için imkân da var, zorunluluk da... Hadi, harekete geçelim!

Çocuklarımızın sağlığı ve geleceği için hakkımız olanı birlikte kazanalım.

Sizleri de “Okullarda bir öğün sağlıklı, ücretsiz yemek her çocuğun hakkı” talebimizi görünür kılmak, sorumluları harekete geçmeye çağırmak üzere ses vermeye, bu sesi büyütme davet ediyoruz.

Bu talep etrafındaki çalışmayı ülkenin dört bir tarafındaki pek çok farklı kadın derneği, öğrenci veli derneği, mahalle işyeri grupları, veli inisiyatifleriyle birlikte ortak bir çalışma olarak sürdürüyoruz.

Ekte konuyla ilgili veriler, kampanyamız sırasında yan yana geldiğimiz kadınların anlatımlarından notlar, bu talebin yerine getirilmesiyle elde edilecek olumlu sonuçlara ilişkin uzman görüşlerini sizinle paylaşıyoruz.

Çalışmalarınızda bu talebi gündeme getirmenizi, yayınlarınızda, konuşmalarınızda yer vermenizi rica ediyoruz.

Desteğiniz için şimdiden teşekkürler.

ekmek ve gül

İletişim:

posta@ekmekvegul.net
+90 533 209 01 78

VERİLER

- ✓ 2020 yılı itibarıyla dünyada 365 milyon çocuk aşırı yoksulluk içinde yaşıyor.
- ✓ UNICEF'in Ekim 2021'de yayımladığı Dünya Çocuklarının Durumu Raporuna göre 50 milyon çocuk beslenme yetersizliğinin bir sonucu olarak aşırı zayıflıktan mustarip.
- ✓ UNICEF'in 9 Aralık 2021 tarihli Covid-19 pandemisinin çocuklar üzerindeki etkilerini değerlendirdiği rapora göre Türkiye'de 2020 yılı itibarıyla yoksul çocuk sayısı 7 milyon 378 bin.
- ✓ TÜİK'in 20 Nisan 2022'de yayımladığı "İstatistiklerle Çocuk 2021" raporuna göre 'ciddi maddi yoksunluk içinde olan' çocukların oranı yüzde 34'e çıktı
- ✓ TÜİK rakamlarına göre; Türkiye, 30 Avrupa ülkesi arasında en yüksek çocuk yoksulluğu oranına sahip 2 ülkeden biri. Şiddetli yoksulluk yaşayan 16 yaş altı çocukların sayısı 6 milyon 500 bine ulaştı.
- ✓ TÜİK raporlarına göre; Türkiye'de ilkökul ve ortaokulda okuyan 9 milyon 831 bin 804 öğrenci var; 2 milyon 128 bin 750'si şartlı eğitim yardımıyla yani sosyal güvencesi olmayan, muhtaç durumda bulunan, temel ihtiyaçlarını karşılayamayan, hayatını sürdürmekte güçlük çeken ailelere verilen 50 ila 90 lira arasındaki nakit yardımla okula gidiyor.
- ✓ 2021 yılında Türkiye Aile Hekimliği dergisinde yayımlanan çalışma, araştırmaya katılan çocukların dörtte birinin çok düşük kilolu olduğunu, çocukların yaklaşık dörtte üçünün kansızlıkla mücadele ettiğini ortaya koyuyor.
- ✓ Ülkede kız çocuklarının yüzde 85.2'si, oğlan çocuklarının ise yüzde 68.6'sı yetersiz beslenmeye bağlı düşük kilo ve kansızlıkla mücadele ediyor.
- ✓ Türkiye'de Okul Çağı Çocuklarında Büyümenin İzlenmesi Araştırma Raporu kronik açlık nedeniyle Doğu Anadolu Bölgesi'ndeki çocukların yüzde 3.5'inin, Güneydoğu Anadolu Bölgesi'ndeki çocukların ise yüzde 5.4'ünün bodur kaldığını gösteriyor.
- ✓ Ekonomik yoksunluk nedeniyle korunmaya, yardıma ve bakıma muhtaç çocuk sayısı 2002'de 12 bin 75'ken 2019'da 198 bin 97'ye yükseldi.
- ✓ Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı verilerine göre ailesinin yanında temel ihtiyaçları karşılanamayan çocuk sayısı 150 bine dayandı.
- ✓ Kamu Denetçiliği Kurumunun 2021 verilerine göre gelir kayıplarından dolayı her 4 çocuklu aileden 1'i bir gün veya daha uzun süre gıdasız kaldı. Çocuklu ailelerin neredeyse yarısında, yetişkinler parasızlıktan dolayı bir öğünü atlادılar.
- ✓ Derin Yoksulluk Ağının 'Türkiye'de çocuk yoksulluğu' raporuna göre ailelerin yüzde 74'ü bebek maması ve bezi almakta zorlanırken, yüzde 21'i hiç alamıyor. Aileler 0-3 yaş çocuklarını hazır çorba, şekerli su, pirinç lapası gibi besin değeri bu yaş grubu için yeterli olmayan besinlerle beslemek zorunda kalıyor. Hanelerin yüzde 38.7'sinde neredeyse her gün öğün atlanıyor. Görüşülen ailelerin yüzde 39'u pandemi döneminden önce de temiz içme suyuna erişemediğini söylerken, yüzde 49'u ise pandemide içme suyuna erişemedi.

KAMPANYAMIZ BOYUNCA ULAŞTIĞIMIZ KADINLARIN ANLATTIKLARINDAN NOTLAR:

İSTANBUL | 4 çocuk annesi Ayşe'nin 3 çocuğu okula gidiyor. Çocuklarına tek başına bakan Ayşe'ye 'Çocukların beslenme çantalarına ne koyuyorsun?' diye sorduğumuzda "Hiçbir şey koyamıyorum" yanıtını alıyoruz. "Çocuklarımın beslenmesine peynir, zeytin koyabildiğim zaman mutlu oluyorum" diye konuşan Ayşe "Genelde bunları bile koyamıyorum. Bir kuru ekmekle okula gidiyorlar" dedi. Her anne gibi çocuklarının beslenme çantasına güzel şeyler koyabilme şansı olmadığını anlatan Ayşe "Çocuklarım bazen okuldan gelince arkadaşlarının beslenme çantasında getirdiği güzel şeylerden bahsediyorlar. Bana 'Anne keşke ben de götürebilsem' diyorlar, ben kahroluyorum. Söyleyecek hiçbir şeyim olmuyor" diyerek anlatıyor yaşadığı zorluğu.

İSTANBUL | Sedef'in 2 çocuğu var. Eşi güvenlik görevlisi olan Sedef, çocuklardan dolayı çalışmıyor. Hep geçim derdi çektiklerini ama pandemiyle birlikte geçim derdinden başka bir şey düşünemediklerini dile getiren Sedef "Öğlen eve de gelemiyor çocuk. Harçlık vermeye kalksak, kantinleri çok pahalı. Her gün en az 10 lira verebilecek bir bütçem yok. Üstelik benim çocuğum kalp hastası. Düzgün beslenmesi lazım ama yapamıyoruz. Ben de o gün evde ne varsa onu koyabiliyorum" dedi. Küçük bir şişe yaptığını içine çorba koyduğunu anlatan Sedef "Onunla gidiyor okula çoğu zaman. Akşam gelince arkadaşlarının beslenme çantalarını anlatıyor bana. Üzülüyoruz ama bir şey diyemiyoruz."

KOCAELİ | Seval anlatıyor: "Okulda öğretmen ödev vermiş, bir hafta boyunca yediğiniz şeyleri yazın diye. Sınıftaki çocukların neredeyse tamamı üç gün üst üste akşam aynı yemeği yediğini yazmış. Pilav, kuru fasulye... Bir tane et yemeği yazan yok. Sadece okulda değil evde de tencere kaynamıyor. Kanı da düşük olur, bodur da kalır bu çocuklar..."

İSTANBUL | Gizem anlatıyor: "Çocuklarımın beslenmesine hiçbir şey koyamıyorum, yeterince beslenemiyorlar. Her gün ekmek arası bir şeyler yapıyorum, ekmek arası ekmek yiyorlar. Çünkü ekmek arasına koyduğum gıdaları o kadar az koymak zorundayım ki, hem yarına arttırabileyim hem de diğer çocuğun beslenmesine de kalsın. Artık dışarıdan bir şey almak çok zor, önceden en azından süt veya meyve suyunu alabiliyordum, şimdi onu bile her gün alamıyorum. Markete girsem çocuklarla, gözleri hep başka şeylerde kalıyor. Onların istediğini alamayınca daha çok zoruma gidiyor. Çocuklarımıza dışarıdan hazır su alamıyoruz, suyunu evden dolduruyoruz. Evdeki su damacanası bitince değiştiremiyoruz, yeri geldi mi suluklarına çeşmeden akan suyu dolduruyoruz. Hayatımız hep bir şeylerden kısmakla geçti, artık çocuklarımızın beslenmesinden de, okulundan da kısmak zorunda kalıyoruz. Çünkü açlık sınırının altında yaşıyoruz. Elimize geçen parayla çocuklarımızı okutmaya çalışıyoruz. Bizim çocuklarımızın da hakkı sağlıklı beslenmek..."

Bir öğretmen anlatıyor: "Kim aç, kim tok, kim açlığını giderebilir, kim eve aç döner, bilirim. Çoğu zaman söylemezler ama bazen dayanamaz utanarak 'Öğretmenim ben açım' derler. İşte o an yerin dibine girmek istersin. Üzerine şartları, adaleti sorgularsın. Oradasın yaparsın elinden geleni ama ya diğerleri. Görülüyorlar mı, duyuluyorlar mı? Eşitlik ve adaleti sağlamakla görevli olanlar duysun görsün istiyoruz. En azından okullarda bir öğün devlet tarafından karşılanmalı diyoruz. Fiziksel, sosyoekonomik eşitsizliklerle zaten mücadele ederken öğrenciler en azından açlıklarını düşünmesinler. Derslerini bölen tek şey teneffüs zili olmalı, çocukların karınlarının gürultusu değil."

İZMİR | Hastane temizlik işçisi bir kadın anlatıyor: "

KOCAELİ | Bir kadın işçi anlatıyor: "Okullarda kantin fiyatları uçmuş durumda ve sağlıksız, ancak evde yapmak da çok masraflı. Yine biz işyerinde haftada bir iki et yiyoruz ama evde çoğu zaman bu bile olmuyor. Fabrikada bazı arkadaşlarımız yemekhanede çıkan süt, ayran, meyve gibi besinleri eve götürüp çocuklarının beslenmesine koyuyor. Hatta paketli çikolata, helva, bal, tereyağı gibi şeyleri biriktirip evde çocuklara yediren, beslenmesine koyan, hamur işleri için kullanan da var. Devlet çocukların okuldaki bir öğünlerini karşılamalı. Bunu sağlamak için hep beraber hareket etmeliyiz. Bu birimizin değil hepimizin sorunu."

OKULDA BİR ÖĞÜN ÜCRETSİZ, SAĞLIKLI YEMEK NEDEN ÖNEMLİ?

- Okulda verilen yemek ile çocuğun toplam sıcak yemek tüketiminin yüzde 16'sı karşılanabilir; bu da yoksul bir ailenin çocuğu için yaptığı harcamanın yaklaşık yüzde 10'una denk gelir.
- Okul devamsızlığı ve okul terkinin azalmasını sağlar.
- Beslenme bozukluklarının engellenmesinde ve sağlıklı yemek yeme alışkanlıklarının küçük yaştan oluşturulmasında rol oynayarak uzun vadede ortaya çıkacak kronik hastalıklar engellenir.
- Uzun vadede cinsiyet ayrımcılığının azalmasına katkı sağlar.
- Ekonomik krizlerin yarattığı toplumsal etkilerin olumsuz koşullarda, çocukları okulda tutan bir sosyal destek önlemi olarak işlev görüyor.
- Sağlıklı beslenmenin önemi nedeniyle öğrencilerin eğitimden yararlanma potansiyelini artırır, okul başarısını artırır, okullaşma oranında da artışa katkı sunar.
- Çocuğun kısa ve uzun vadede yaşam kalitesini çok yönlü olarak artırır; vitamin ve mineral eksikliğine bağlı sağlık sorunlarını azaltır.
- Çocuğun sağlığını ve fiziksel gelişimini olumlu etkiler, bağışıklık sistemin güçlendirir, enfeksiyonlara karşı direncini artırır, yemek yeme alışkanlıklarını iyileştirir, beslenme bilgisini artırır.

ekmek ve gül